

Optimistično je sredinom februara odjeknula vijest da se Hrvatska svrstala prilično visoko, sedmo mjesto u Evropskoj uniji po instaliranoj snazi vjetroelektrana prošle godine.

Ipak, već prvi daljnji podaci o stanju energetike i korištenja obnovljivih izvora energije u RH, ozbiljno mijenjaju stečeni dojam. Širenje novih vjetropolja već je nekoliko godina itekako unosan biznis rezerviran za privatnike radi kojeg u tu zemlju rado dolaze i strani investitori. Povrat uložених sredstava je veoma brz, zahvaljujući javnim poticajima koje kućanstva i drugi korisnici struje uplaćuju za svaki potrošeni kilovatsat.

Zbunjuje informacija da je Hrvatska još pretpošte godine, doslovno preko noći, dosegla obavezu od minimalno 25 posto energije iz OIE-a u ukupnoj energetske bilanci do 2020. godine. I ne samo dosegla, nego i prebacila do 27 posto, što je točno obaveza s rokom do 2030. godine. Čuđenje je tad izazvalo saznanje da je skok ostvaren iznenada, od čak deset postotaka. Hrvatski europarlamentarni zastupnik Davor Škrlec pozabavio se istraživanjem tog slučaja, nalazeći kako je posrijedi dezinformacija s porijeklom u analitički veoma sumnjivom tretmanu podataka o upotrebi ogrjevnog drva.

„Tako pokazuje studija ‘Podaci o energetske učinkovitosti u kućanstvima’, iz 2015. godine, čiji je nositelj Državni zavod za statistiku“, rekao nam je Škrlec, pojašnjavajući što je sve sporno.

„Na prvome mjestu“, nastavlja on, „jesu statistički nekorektno korištene metode pa se za jednu kalendarsku godinu uzimaju podaci iz zimskih mjeseci u nizu kroz dvije godine.

Nadalje, nije istraženo pet tisuća slučajno biranih kućanstava nego ciljanih. To ne bi bilo posebno problematično da podaci nisu preneseni u ozbiljne publikacije, za svrhe kao što je nadzor europsko-unijskih obaveza Hrvatske u vezi s OIE-ima.”

Škrlec ističe da je segment ogrjevnog drveta najnepouzdaniji i najprimitivniji od promatranih izvora energije pa informacije teško prate Eurostatove standarde. Obično ogrjevno drvo je teško pratiti za mjerenje upotrebe, ne znaju se pojedine vrste i njihova kalorijska vrijednost, kamoli stanje vlažnosti zbog kojeg se neka odstupanja u rezultatu mogu kretati i do 30 posto. Metodološki nepravilan pristup ne obazire se na problem ulaznih podataka kakvi zavaravaju, smatra naš sugovornik koji je u vezi s tim kontaktirao više državnih tajnika i ostalih dužnosnika, no još uvijek nije dobio nikakav suvisao odgovor.

„Indikativno je da se odjednom došlo baš do onog postotka koji se traži od RH do 2030. godine. I to baš preko ogrjevnog drva što je kategorija koju je najteže pratiti, za razliku od npr. standardiziranih drvnih peleta kojima se točno znaju sastav i vlažnost. Zato sumnjam da je ovdje došlo do manipulacije pod ravnanjem lobija koji trguje fosilnim gorivima i želi zaustaviti rast OIE-a, no to će se Hrvatske prebiti preko leđa“, kaže Davor Škrlec.

Riječ je o ekološkoj šteti jer ipak se čitava ta kampanja s postocima provodi zbog očuvanja

prirode i obuzdavanja dramatičnih klimatskih promjena u ovom stoljeću.

Maja Božićević Vrhovčak, izvršna direktorica Društva za oblikovanje održivog razvoja (DOOR) te stručnjakinja za energetiku, rekla nam je kako prema podacima kojima raspolaže, prepostavlja da je razlog naglog skoka udjela biomase u energetskej bilanci povezan s činjenicom da je od svih energenata upravo potrošnju biomase najteže ustanoviti.

„Jer, najmanje je uključena u tržište koje je moguće pratiti. Dijelom biomase trguje se, naravno, ‘preko računa’, ali velik dio biomase koja se koristi nigdje nije evidentiran: ljudi npr. sijeku drva u vlastitoj šumi i nikom ne javljaju o tome – iako bi trebali“, smatra ona.

„Biomasa je dakle energent kojem je jako teško ‘ući u trag’, pa pretpostavljam da u energetskej bilanci ulazi na temelju procjena“, mišljenje je Maje Božićević Vrhovčak.

„Koliko znam, nakon duljeg vremena 2016. godine se otvorila mogućnost detaljnog terenskog istraživanja koja je i iskorištena. To je opsežan posao ‘od vrata do vrata’ – zato je i skup pa se rijetko provodi – a na temelju terenskih uvida zaključeno je da se biomasa troši znatno više nego što se procjenjivalo.“

Zaključak je logičan, bez obzira na uzroke nepreciznosti: Europska komisija trebala bi zadati nove ciljeve za RH.

„Kako se ovdje radi o staromodnom korištenju biomase niske učinkovitosti, on ne doprinosi razvoju sektora obnovljivih izvora energije i ne predstavlja put dekarbonizacije našeg gospodarstva i velikog smanjenja emisija stakleničkih plinova koje je pred nama“, procijenila je Božićević Vrhovčak.

I što se tiče biomase, odnosno goriva drvnog porijekla, tu su mogućnosti dosta jasne.

Proizvođači drvnih peleta i same energije iz biomase su razmjerno dobro organizirana interesna grupacija pa ne treba sumnjati da bi zauzeli svoju poziciju na tržištu ukoliko bi se okolnosti razvijale u tom smjeru.

Ostaje pitanje zbog čega u RH još nema razvoja gospodarenja drugim OIE-ima, uz vjetar, biomasu i vodotokove. Posebno se to odnosi na solarnu energiju, obzirom da se radi o mediteranskoj zemlji s mnogo sunčevih sati godišnje, no očito je kaskanje tog segmenta za drugima. Solarno-energetsko poduzetništvo u Hrvatskoj još nije isplativo kao drugi OIE-i, no treba primijetiti da je to tehnologija koju si praktično mogu priuštiti gotovo svi, na krovovima svojih kuća i zgrada. Stoga se nju i gleda kao prostor energetske demokratizacije, mada ne treba sumnjati da će i tome neki lobiji pružati otpor.

Izvor: energetika.ba